

Beter Onderwijs

‘Er is een gro

Nu heel het groen onderwijs competentiegericht werkt, lijkt de kritiek verstikt. Argumenten herhalen heeft meestal ook weinig zin. Maar Beter Onderwijs Nederland strijdt voort.

Zij verwoorden de bezwaren van docenten die weinig of geen vertrouwen hebben in de cgo-aanpak.

In gesprek met Presley Bergen.

Nederland over competentiegericht onderwijs 'Doot misverstand'

Groen onderwijs is competentiegericht onderwijs. De kritiek wordt gesmoord, zo lijkt het. 'Dit is het en hier moeten we het mee doen. Ben je het er niet mee eens, dan vertrek je maar.' Maar is dat competentiegericht onderwijs wel zo goed? Deze fundamentele vraag lijkt op scholen niet openlijk meer te worden gesteld.

Buiten het onderwijs is er twijfel. Bij politici, in het bedrijfsleven, in de media. En binnen het onderwijs gaat de vereniging Beter Onderwijs Nederland (BON) verder in haar strijd. Minder polariserend dan in de beginfase, aldus Presley Bergen. Maar nog even volhardend.

Bergen, een van de eerste BON-leden, doceert op een hogeschool in Brabant. Hij geeft er Nederlands en bedrijfscommunicatie. Het is middagpauze. Bergen heeft een uurtje voordat hij voor BON naar Den Haag vertrekt. Dat is niet de reden waarom hij in sneltreinvaart de in zijn ogen zeer onbevredigende situatie in het Nederlandse onderwijs voorbij laat komen. Het zit nog steeds hoog en hij heeft argumenten in overvloed.

Beter Onderwijs Nederland wordt in onderwijsland vaak neergezet als een groepje conservatieve mensen dat de hakken in het zand

zet. Een marginaal clubje dat je niet al te serieus moet nemen. Hoe ziet u dat?

"Veel directies die met cgo- implementatie bezig zijn, stimuleren dat zwart-witbeeld ook graag. Maar wij zijn niet meer weg te denken in de besluitvorming over onderwijs in dit land. BON, in 2006 begonnen, heeft nu zesduizend leden. Behalve docenten zijn dat ook directie- en bestuursleden. Hoeveel er uit het groen onderwijs lid zijn, weet ik niet. Dat specificeren we niet."

Waar komt uw inzet voor BON vandaan?

"Ik begon me als docent op de hogeschool steeds meer te storen aan het inhoudelijk niveau van instromende studenten. Nederlands is dan een goede graadmeter: als je na drie jaar hbo nog steeds 't kofschip moet uitleggen... Ik heb nog geloofd dat het aan de studenten lag, niet aan het onderwijs, maar in 25 jaar tijd kan toch niet een hele generatie plotseling dom worden."

"In 2005 sprak ik bij Buitenhof over het onderwijs en kort daarna kwam ik in contact met Ad Verbrugge (universitair docent en filosoof, tvdb). Hij nam samen met Anne Marie Oudemans, inmiddels overleden, initiatief voor BON. Vanuit de zorg om de kwaliteit van het

onderwijs en omdat er nog geen vertegenwoordiging van leraren was die daar iets aan wilde doen – de bonden gaan immers over de cao. Ik was het derde of vierde lid."

Hoe is BON georganiseerd? Wat is uw rol?

"We hebben nu tien bestuursleden. Ik houd me bezig met hbo en politieke zaken. Met voorzitter Verbrugge doe ik ook woordvoering. Aanvankelijk was onze communicatiestrategie vrij polariserend. We wilden zo de publieke opinie doen kantelen. We hebben aardig wat bereikt. Bijvoorbeeld de Commissie Dijsselbloem, over de gang van

TEKST EN
FOTOGRAFIE
ton van den born

Doelstellingen BON

Beter Onderwijs Nederland wil, zegt ze, de potenties van leerlingen en studenten zo goed mogelijk tot bloei laten komen door gedegen vakinhoudelijke en algemene vorming. Enkele kernpunten:

- > Het vak terug aan de docent.
- > Goed onderwijs van hoogopgeleide docenten.
- > Bestedingen in het onderwijs vooral naar onderwijs zelf.
- > Overheid doet controle op eindexamens.
- > Lerarenopleidingen direct onder ministeriële bevoegdheid.

zaken bij onderwijsvernieuwingen, en de Commissie Rinnooy Kan over de positie van leraren. Veel mensen realiseren zich dat niet, maar beide onderzoeken zijn er gekomen dankzij onze inzet.”

Hebben jullie ook oplossingen?

“Je moet eerst diagnosticeren en analyseren. En als je die analyse accepteert, kun je over oplossingen praten. Maar zover komt het vaak niet. Hakken in het zand. Veel jonge

‘Competenties kun je nooit goed toetsen; dat blijft arbitrair. Wanneer is iemand initiatiefrijk of empathisch?’

leraren in het cgo reageren ook vaak: maar we werken toch keihard? Met alle respect, dat is het probleem niet. Er zijn veel heel goede docenten die zich met hart en ziel inzetten om mensen op te leiden. Maar dit onderwijssysteem wordt hen opgedrongen en morrelt aan alles wat hen tot leraar maakt. Inhoud, doceren, contacturen. Ze moeten nu coachen en studenten zelf dingen uit laten zoeken. En als ze protesteren... Bij het meldpunt intimidatie komen nog steeds tientallen meldingen binnen. Maar die intimidatie betekent dat je als school de professionaliteit van je docenten mis kent.”

Wat is goed onderwijs? Vandaag las ik in de krant dat studenten-oordelen over de school de instroom beïnvloeden. Bepalen zij kwaliteit?

“Ik heb niet veel vertrouwen in onderzoeken die het studentenoordeel als basis nemen. Een student die zich uitspreekt over de kwaliteit van het onderwijs, kan niet vergelijken. Ook de Inspectie kijkt vooral naar processen in plaats van inhoud. We hebben geen goede,

objectieve meetlat als het gaat om die inhoud. Ja, eindexamens. Maar dan moet je landelijk vaststellen wat iemand moet kennen en kunnen. Competenties kun je nooit goed toetsen; dat blijft arbitrair. Wanneer is iemand initiatiefrijk of empathisch? En is dat wat je leert op een voedingsopleiding in Boxtel wel vergelijkbaar met dezelfde opleiding in Alkmaar?”

Waar zit het grote probleem?

“Niet bij competenties zelf. In het hbo wordt al sinds 1995 over competenties gesproken. Ik ben zelf gecertificeerd competentietrainer. Voor ik in het onderwijs kwam, gaf ik trainingen in het bedrijfsleven.

Maar er is een groot misverstand. Onderwijs in competenties is echt wat anders dan het competentiegericht onderwijs zoals we dat nu hebben. Want onderwijs in competenties vraagt om inhoud en gedrag, twee gescheiden zaken. En inhoud betreft kennis en kunde. Bij cgo is dat door elkaar gehusseld en het is een type didactiek geworden. Daar is het misgegaan.

Cgo is er ook vooral gekomen vanwege het financiële rendement, niet uit inhoudelijke motief. Cgo is misschien goedkoper in de uitvoering, want je hebt geen hoogopgeleide docenten nodig om studenten te coachen. Maar goed onderwijs in competenties is veel duurder dan het onderwijs zoals het vroeger was. En pedagogische centra kregen veel geld om de cgo-didactiek te verspreiden. Met argumenten zoals: het past bij de tijd, kennis veroudert snel, het is anti-autoritair en zo meer.”

Hoe moet het verder?

“We willen als BON niet zo zwart-wit verder. We polariseren ook al twee jaar niet meer, want we willen in gesprek. Dat doen we al met een aantal grote gerenommeerde mbo-instituten. We willen verder komen op basis van argumenten.”

“Dijsselbloem gaf wel hoop, ja, maar je ziet dat het toch in de la wordt geschoven. De politiek gebruikt de rapportage soms zelfs als argument om niets te hoeven

doen en de zaak op zijn beloop te laten.”

Wanneer is BON klaar?

“Er blijft behoefte aan Beter Onderwijs Nederland. Allereerst omdat in het onderwijs dingen heel langzaam gaan. En ook omdat wat er de afgelopen jaren is gebeurd, nooit meer mag gebeuren. In Engeland zijn ze teruggekomen van cgo. Daar hebben ze zeven jaar geleden besloten het roer om te zetten. Maar wij zijn er voorlopig nog niet.”

Boodschap

Wat betekenen de argumenten van BON in het groen onderwijs? Daar lijkt theorie bijzaak; het gaat, zo wordt gesteld, immers om puur praktische opleidingen. Leerlingen en studenten zijn ‘doeners’, ze gaan naar buiten en zijn niet bang om vieze handen te krijgen. Maar volgens BON mag je ook dan de theorie niet verkwanselen en moet je onderwijs in praktische zaken niet verwaren met onderwijs in competenties.

BON hecht aan een goede vakopleiding en een structuur die dat zou kunnen bevorderen, zoals de verticale beroepskolom in het groen onderwijs. Competentieonderwijs moet, volgens het deltaplan dat BON in februari publiceerde, altijd gefundeerd zijn in vakkundig onderwijs dat een ‘objectieve eindkwaliteit’ garandeert.

Groene scholen en ondersteuningsinstellingen moeten dus niet blind varen op de ingeslagen competentiegerichte weg. Dat is de boodschap van BON. Nu de eerste cgo-lichting de groene scholen verlaat is de vraag: hoe worden ze ontvangen in het bedrijfsleven en wat kan het groen onderwijs daarvan leren?

- > www.beteronderwijsnederland.nl
- > Zie voor links naar het deltaplan van BON en de genoemde rapporten www.groenonderwijs.nl